

معرفی نظام فنی اجرایی نگهداری و تعمیرات واگن‌ها

طی سال‌های اخیر راه آهن جمهوری اسلامی ایران براساس قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی برنامه خصوصی‌سازی را اجرا نموده و نتیجه آن شکل‌گیری شرکت‌های حمل‌ونقل ریلی و شرکت‌های خدمات وابسته نظیر تامین‌کنندگان ناوگان و قطعات، پیمانکاران نگهداری و تعمیرات واگن‌ها و شرکت‌های نظارت و بازرسی می‌باشد.

در حال حاضر راه آهن در حوزه افزایش ایمنی نظام فعلی را به مثابه یک سیستم‌در نظر می‌گیرد که در آن ارتقای ایمنی یک هدف است و اجزای مختلف سیستم‌در کنار یکدیگر برآیند نهایی نهاد فنی‌ها و تجهیزات را تشکیل می‌دهند. در حالیکه در فضای است که در آن مالکیت ناوگان و نگهداری و تعمیرات آن‌ها با شرکت‌های خصوصی و نیمه خصوصی است که کسب سود در صدر ماموریتشان قرار دارد. براساس چنین رویکردی مالک واگن اگر نگاه بلند مدت به دارایی‌های خود نداشته باشد، هزینه‌های نگهداری و تعمیرات را به منزله کاهش سود در نظر گرفته و به دنبال کاهش آن خواهد بود، حتی به قیمت استفاده از قطعات با کیفیت پایین یا فرسوده و به تعویق انداختن تعمیرات دوره‌ای مورد نیاز.

از طرفی دیگر شرکت‌های پیمانکار اغلب به شکل صورت وضعیت‌ی در این سیستم کار می‌کنند که میزان خرابی مجدد واگن‌ها به معنی درآمد افزوده خواهد بود و در شرایط فعلی معیارهای مشخص و استاندارد ارزیابی جهت پاسخگویی در برابر سطح کیفیت انجام تعمیرات ندارند و تهدیدی برای سودآوریشان نخواهد بود.

تأمین‌کنندگان قطعات نیز از این شرایط مستثنی نیستند، نظام روشنی برای حصول اطمینان از کیفیت قطعات مصرف شده موجود نیست و برای بازرگانان خرید و فروش قطعات ارزان‌تر مستقل از کیفیت سود بیشتری به همراه خواهد آورد.

در نتیجه راه پیش روی راه‌آهن ایجاد فضایی با محوریت ایمنی از طریق کنترل فرآیندهای مربوط به نت، ایجاد بستر مناسب فنی، مقرراتی و اطلاعاتی، روشن کردن نقش‌ها و مسئولیت‌های هر یک از ذینفعان در فرآیندهای مربوط به نگهداری و تعمیرات ناوگان، و کنترل کیفیت و مدیریت ریسک‌های مربوط به این نظام است.

این درحالی است که در زمان خصوصی سازی شفافیت لازم در نحوه تعاملات بین ذینفعان مختلف حوزه نگهداری و تعمیرات واگن‌های باری و مسافری و همچنین شرح وظایف و مسئولیت‌های هر یک از آن‌ها، ایجاد نشده است که این امر، منجر به بروز مشکلاتی در تعامل بین راه‌آهن با بخش خصوصی و همچنین شرکت‌های خصوصی با یکدیگر شده است.

در همین راستا این طرح در سطح معاونت ناوگان در آستانه ایجاد تحول در ساختار نگهداری و تعمیرات واگنها به نحوی است که منجر به شفاف‌سازی شرح وظایف و حوزه مسئولیت‌های ذینفعان مرتبط و همچنین تعریف ذینفعان و فرآیندهای جدیدی به خصوص نهاد نظارت جهت رفع مسائل و مشکلات موجود و حصول اطمینان از کیفیت تعمیرات و قطعات به کار رفته در این نظام گردد.

در این پروژه با شناخت نظام فعلی، شامل ذینفعان، فرایندها و قوانین و مقررات فعلی موجود، بررسی نمونه‌های مشابه در سازمانهای داخلی و خارجیو بررسی نقاط ضعف و قوت بدست آمده از مطالعات میدانی و مصاحبه‌های انجام شده با ذینفعان این سیستم، اقدام به طراحی نظام جدید با ایجاد تغییراتی در ساختار و فرایندهای نگهداری و تعمیرات و اضافه کردن ذینفعان و فرایندهای جدید شد و تلاش بر این است تا با ایجاد بستر مناسب فنی، مقرراتی و اطلاعاتی در این حوزه و حصول اطمینان از اینکه ذینفعان صلاحیت و توانایی ایفای نقشهای محوله را در زمینه تصدی گری امور مربوط به نگهداری و تعمیرات دارا می باشند، راه آهن ج.ا.ا. بتواند ایفای نقش حاکمیتی خود بپردازد. همچنین با ایجاد نهاد ناظر و فرایندهای نظارتی کیفیت تعمیرات و در نتیجه آن افزایش ایمنی حاصل شود.

تغییرات اصلی ایجاد شده توسط این نظام جدید عبارتند از:

1- ایجاد نظام فنی و اجرایی نگهداری و تعمیرات واگنها به عنوان مرجعی که در آن کلیه فرایندهای حوزه نگهداری و تعمیرات واگنها و ساختارها و الزامات آن مستند و مشخص می شوند.

2- بازنگری و تکمیل اسناد فنی و مقرراتی مربوط به نگهداری و تعمیرات واگن ها

3- ایجاد نهاد ناظر با هدف نظارت و صحت گذاری بر کیفیت انجام تعمیرات و تامین قطعات

4- ایجاد رویه های تشخیص صلاحیت و رتبه بندی نهادهای ذینفع به شرح ذیل جهت حصول اطمینان از توانایی آنها برای انجام امور محوله و نقش تعیین شده در نظام:

- دستور العمل تشخیص صلاحیت و رتبه بندی شرکت های ناظر نگهداری و تعمیرات واگنهای باری و مسافری
 - دستور العمل تشخیص صلاحیت و رتبه بندی شرکت های پیمانکار نگهداری و تعمیرات واگنهای باری و مسافری
 - دستور العمل ورود تامین کننده به لیست تامین کنندگان مورد تایید راه آهن ج.ا.ا.
- 5- ایجاد رویه های ارزیابی دوره ای عملکرد نهادهای ذینفع جهت حصول اطمینان از تداوم کیفیت فعالیت های آنان به شرح ذیل:
- دستورالعمل ارزیابی دوره ای عملکرد شرکت های پیمانکارنگهداری و تعمیرات واگنهای باری و مسافری
 - دستورالعمل ارزیابی دوره ای عملکرد شرکت های ناظر نگهداری و تعمیرات واگنهای باری و مسافری
 - دستورالعمل ارزیابی دوره ای عملکرد شرکت هایتامین کننده قطعاتنگهداری و تعمیرات واگنهای باری و مسافری
- 6- ایجاد فرایند صدور گواهی کیفیت قطعات توسط شرکت های ناظر به عنوان پیش فرض ورود به لیست تامین کنندگان مورد تایید در :
- دستور العمل صدور گواهی کیفیت قطعات مربوط به نگهداری و تعمیرات واگن ها
- 7- تکمیل سیستم جامع اطلاعاتی نگهداری و تعمیرات واگن ها
- 8- افزودن الزام جهت اخذ بیمه مسئولیت توسط تمامی ذینفعان به جهت مدیریت ریسک های موجود
- 9- افزودن رویه تعیین سهم مسئولیت سوانح در محدوده اداره کل واگن ها در :
- دستورالعمل تعیین سهم مسئولیت سوانح در محدوده اداره کل واگن ها
- 10- افزودن رویه مدیریت آموزش کلیه منابع انسانی فعال در حوزه نگهداری و تعمیرات در:
- دستور العمل مدیریت آموزش منابع انسانی حوزه نگهداری و تعمیرات واگن ها